

Stalbranden

Impact, oorzaken en preventie

28 november 2012, Hans Hopster

Even voorstellen...

Onderzoek

Lelystad

Onderwijs

Leeuwarden

Inhoud

- Chronologie
- Onderzoek Van Hall Larenstein
 - Impact
 - Oorzaken
 - Preventie
- Rol van de dierenarts
- Doorwerking

Uitruktijd: 3-4 min. Aanrijtijd: 4-14 min

Chronologie

- Vragen van Thieme 2006-2008
- Verburg (LNV, april 2008):

Het Bouwbesluit 2003 en de gemeentelijke bouwverordeningen en de controle hierop volstaan bij het borgen van (brand)veiligheid voor mens en dier in zowel kleine en grote stallen alsmede in megastallen.

- Cramer (VROM, mei 2008)

Deze branden vormen voor mij dan ook geen aanleiding om terug te komen op het standpunt dat de ministers van Landbouw, Natuur en Voedselveiligheid en voor Wonen, Wijken en Integratie eerder hebben ingenomen, namelijk dat de brandveiligheid in stallen voldoende is gewaarborgd en er daarom geen noodzaak is tot aanscherping of aanvulling van de bestaande voorschriften

Chronologie

Nieuws

23-06-2008

Brandveiligheid veehouderijen baart grote zorgen

De Dierenbescherming maakt zich grote zorgen over het toenemende aantal grote stalbranden in ons land. Afgelopen dinsdag nog kwamen 1.300 varkens om bij een brand in het Brabantse Eersel. Het was maar liefst de vierde stalbrand in tien dagen tijd. Een korte inventarisatie van de Dierenbescherming toont een sterke jaarlijkse toename, reden waarom wij de noodklok luiden. Wij nodigen de ministeries van VROM en Binnenlandse Zaken, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en LTO-Nederland, uit om te praten over een drastische verbetering van de brandpreventie en -bestrijding in de veehouderij.

Het aantal dieren dat door stalbranden omkomt, stijgt bijna ieder jaar. De afgelopen 2,5 jaar kwamen in totaal 374.000

Chronologie

- Kamervragen SP (juli 2008) en PvdD (aug. 2008)
- Antwoord minister Vogelaar (WWI, okt. 2008)

Volgens de gegevens van de DB, komt in ons land jaarlijks gemiddeld 0.03% van de 450 miljoen bedrijfsmatig gehouden dieren om door een stalbrand.

Dit percentage rechtvaardigt geen generieke aanscherping van het beleid en de regelgeving.

Dit neemt niet weg dat het aantal dieren dat omkomt bij brand, mij vanwege de impact op mens en dier, zorgen baart. Daarom ben ik bereid om samen met de DB, LTO Nederland, de brandweer, de brandverzekeraars en het ministerie van LNV te bezien hoe het aantal stalbranden langs andere wegen kan worden beperkt.

Chronologie

- Wakker Dier start proefproces tegen de gemeente Oude IJsselstreek wegens bouwvergunning voor een zeugenstal die niet voldoet aan wettelijke eisen met betrekking tot brandveiligheid.
- Overleg tussen LNV, VROM, DB en LTO (nov. 2008)
- Idee voor Quick Scan Stalbranden (jan. 2009)
 - inventariseren en ordenen van beschikbare gegevens om tot een scherper beeld te komen van de problematiek;
 - doen van aanbevelingen om 3 of 4 punten nader te bekijken, en om eventuele nieuwe aspecten aan te geven.

PERSBERICHT

3 december 2009

VEEL DIERENLEED BIJ BRAND KAN WORDEN VOORKOMEN

Duizenden dieren komen jaarlijks om het leven bij stalbranden. De Brandraad 09 vindt, dat veel dierenleed kan worden voorkomen door bij brandpreventie geen onderscheid te maken tussen mens en dier.

Voor stallen gelden tot op heden dezelfde brandveiligheidseisen als voor bedrijfsruimten waarin goederen worden opgeslagen. Dit betekent dat dieren bij het uitbreken van brand vaak kansloos zijn en dat de brandweer in veel gevallen machteloos moet toekijken hoe dieren levend verbranden.

Aandacht voor dierenleed bij brand onvoldoende

De Brandraad 09 constateert dat brandpreventie in de discussie over dierenwelzijn nauwelijks of geen aandacht krijgt. Na een stalbrand, waarbij soms duizenden dieren omkomen wordt doorgaans meer aandacht besteed aan de financiële en materiële schade dan aan het dierenleed. Brandweerlieden die betrokken zijn geweest bij het bestrijden van een stalbrand houden daar soms schokkende herinneringen aan over.

Risico's eenvoudig te beperken

Omdat dieren moeilijk te evacueren zijn, moet volgens de Brandraad 09 de meeste aandacht uitgaan naar het voorkomen van brand. Ondernemers kunnen daar zelf het nodige aan doen. Uit onderzoek blijkt dat veel branden ontstaan doordat in stallen brandgevaarlijke activiteiten plaatsvinden. Denk daarbij aan lassen, slijpen, onderhoud voertuigen en machines. Dit soort activiteiten nalaten, evenals roken, beperkt het risico van brand aanzienlijk. Voorts zouden uitsluitend elektrische installaties die voor de bedrijfsvoering noodzakelijk zijn, moeten worden toegestaan. Alle andere niet. Elektrische installaties moeten ook periodiek worden gekeurd.

Brandraad is een initiatief van Aqua+, gespecialiseerd in professionele brandbeveiliging en sprinklersystemen.

LIVESTOCK RESEARCH

WAGENINGEN UR

December 2009

- Brandraad onderstreept het belang van onderzoek om via beide lectoraten met studenten de problematiek nader in beeld te brengen.
- Studenten schrijven onderzoeksvoorstel
- Motie Ouwehand verzoekt de regering de aanbevelingen van de Brandraad ten aanzien van verbetering van het brandpreventiebeleid voor stallen te vertalen naar beleidsvoornemens.

Onderzoeksvragen

1. Omvang, ernst en oorzaak van brand in rundvee-, varkens- en pluimveestallen?
2. Preventie- en bestrijdingsmogelijkheden om welzijnsschade te beperken?

Beschrijvend onderzoek

- Media inventarisatie
- Interviews
 - Branddeskundigen
 - Bouwdeskundigen
 - Agrarische sector
 - Dierenbelangenorganisaties
- Gegevens verzekeraars

Risico

- Risico = Kans x Effect
- Maatschappelijke zorg = Risico x Emotionele impact

Brand op varkensbedrijven

jaar	N bedrijven	N stalbranden	N branden met omgekomen varkens	N omgekomen varkens	% bedrijven met omgekomen varkens
2005	9.686	51	16	4.054	0.17
2006	9.189	51	7	1.203	0.08
2007	8.692	47	12	5.970	0.14
2008	8.249	44	14	3.856	0.17
2009	7.567	49	15	8.641	0.20
Gemiddeld		48	13	4.745	0.15

Schadebedrag varkens > € 100,- → brand met omgekomen varkens

Schadebedrag varkens / € 100,- → aantal omgekomen varkens

Gemiddeld aantal varkens: 11.734.848 → 0.04% omgekomen bij brand

Kans op brand: 6 op de 1000 varkensbedrijven

Op basis van gegevens van 2 verzekeraars met 70% marktaandeel

Grote bedrijven

jaar	N branden met omgekomen varkens	N omgekomen varkens	N branden op grote bedrijven	N op grote bedrijven omgekomen varkens	% van totaal omgekomen varkens
2005	16	4.054	2	2.795	69
2006	7	1.203	1	775	64
2007	12	5.970	1	4.404	74
2008	14	3.856	2	2.300	60
2009	15	8.641	1	5.492	64
Gemiddeld				4.745	66

Bouwbesluit

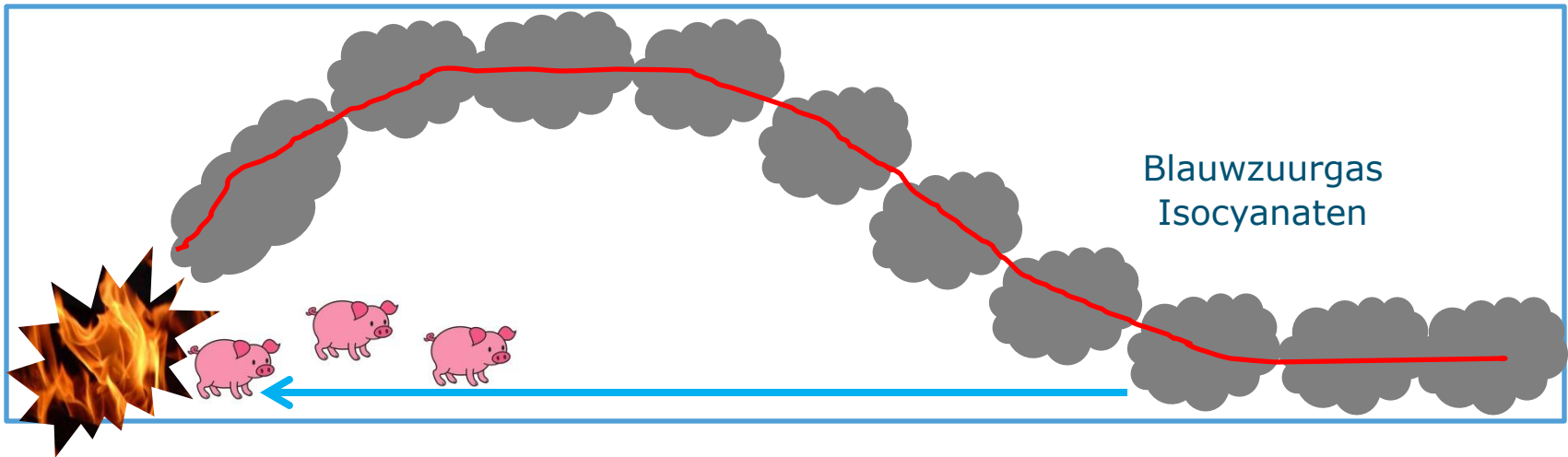
- Veehallen = lichte industriefunctie
- Veiligheid beperkt tot mensen en belendende percelen
- Compartimentering
 - 60 min vertraging
 - Max 2500m² (daarboven gelijkwaardigheidsprincipe)
 - Technische ruimte > 50m² of CV-ketel van > 130 KW
- Vluchtafstand max 60 m
- Constructieonderdelen min. brandklasse D, rookklasse S
- Bluswatervoorziening en blustoestellen verplicht
- Eisen brandveilig gebruik

Varkensstallen

Verloop van brand

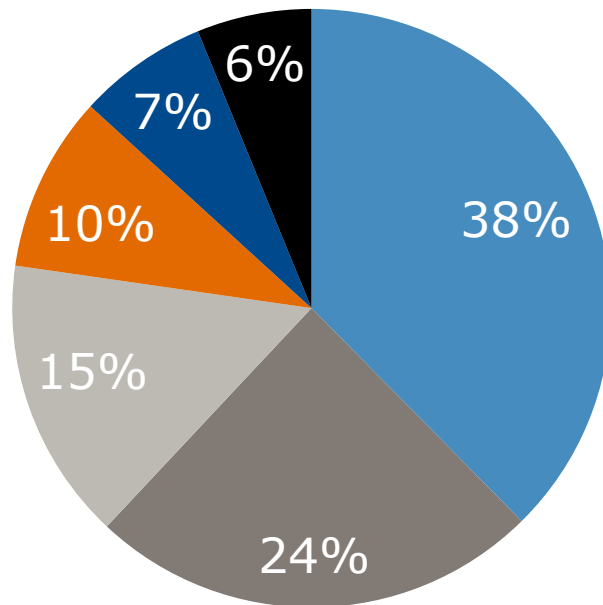

Impact op dieren

- Doodsangst en paniek
- Vluchten of bevriezen
- Evacuatieangst
- Verbranding (stralingshitte, smeltende isolatie)
- Verstikking door giftige rookgassen
- Longschade

Oorzaken (n=242)

- Onbekend/overig
- Electriciteit/kortsluiting
- Werkzaamheden
- Zelfontbranding/oververhitting
- Explosie
- Oorzaak niet gedekt

Preventie, preventie, preventie, preventie

- Bewustwording
- Installatie, onderhoud en controle van elektrische installaties
- Brandcompartiment technische ruimte, sprinkler
- Vroegtijdige detectie en alarmering
- Zorgvuldigheid bij werkzaamheden
- Meer aandacht bij stalontwerp, bouwaanvraag en oplevering
- Aanvullende eisen verzekeraars
- Brandwerend materiaal (klasse B)

Rol van de dierenarts

- Veiligheid mens staat voorop
- Lijden van dieren beperken
- Triage in relatie tot euthanasie
- Iv en ic toediening T61 bij > 70kg lastig
- Gebruik schietmasker gevaarlijk

Regionale taakgroep 'Calamiteiten dierenartsen'

- Kennis en ervaring
- Beoordeling overlevingskansen
- Voldoende euthasaat voorradig
- Ervaring met ademluchtmasker
- Geoefend in inschatten evacuatiekansen
- Bekend met lokale opvangcapaciteit
- Ondersteuning en scholing brandweer en collega's

Doorwerking

- Brandveilige bedrijfsvoering
 - Themabijeenkomsten LTO/verzekeraars
- Brandveilige stallen voor mens en dier
 - Onderzoek Livestock Research
- Verbeterd inzicht in oorzaken van stalbranden en beheersbaarheid
 - Betere registratie
 - Meldkamers van veiligheidsregio's
 - CBS-vragenlijsten brandweerstatistiek

Conclusies

2006

- Inzet politiek, dierenbescherming èn praktijk
- Gebruik van diverse instrumenten
- DB komt met inventarisatie
- Na aanvankelijk afhouden, sluit overheid aan
- Onderzoek 'Brand in Veehallen' legt feiten bloot
- Politieke druk neemt toe
- Actieplan Stalbranden wordt ontwikkeld en uitgevoerd
- ?

2016

Dank voor uw aandacht

Met dank aan:

Madelaine Looije & Michelle Smit

René Hagen (NIFV)

drs. P.J.S.M. Bollen,
Dierenartsenpraktijk Tubbergen

drs. A. Van Bruinessen,
Dierenartscentrum West, Aardenburg

